

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inosmetstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 1. pr. (March 31-32) poleg valnega imena na naslova pomeni da vam je s tem časopis potrdila naročnino. Ponovite jo pravilno, da se vam ne utvori list.

PRAVICA DO DELA PRIPADA VSEM.

V trenutku ko so se ljudje v pradavnih časih v skupinah ali po rodovih naselili, so postali odvisni drug od drugega. Ako so na pr. krepki možje in mladeniči odhajali na lov, da preskrbe naselilce z divjačino, so žene, starčki in še nedorasli mladeniči opravljali druga koristna dela v naselju. Kljub temu pa ta odvisnost drug od drugega ni bila tako velika, kot je danes. Na pr. lovec se je lahko odstranil od naselja in lovil divjačino samo zase in na svojo pest in se nastanil kje kot samotar. Tudi žene bi bile lahko to storile, toda ostale so najraje v naselju, ker najbrž ni bil še njih razum tako razvit, da bi se upale same v divjino.

To se je dogajalo tudi v Ameriki v prvem in drugem stoletju po njenem odkritju.

Kolonisti, ki so prihajali iz Evrope, so se naselili v naseljih. Nekateri med njimi so pa postali lovci in odšli so v neizmerne šume, kjer so se sprijaznili in pobratili z indijanci in živeli od tega, kar so naločili. Takrat je bila Amerika še nerazvita, malo obljubena in tudi stroji niso bili tako razviti, kot so danes. Dela je bilo takrat za vse in nikomur ni bilo treba tožiti, da je brez dela. Kdor je hotel delati, je dobil delo. Pri produkciji blaga in drugih potrebščin so potrebovali veliko več rok, kot danes, ker niso imeli strojev, ki bi nadomeščali človeško delo.

Za kolonista, čeprav so bili tudi težki časi za koloniste, je bilo v onih časih lažje dobiti potrebni živež in druge življenske potrebščine, kot v današnjih dneh. Kolonist je lahko preoral ledino in pridelal potrebni živež. Vseeno ali naložil je divjačino in imel je meso. V hišah kolonistov so predli, tkali in izdelovali doma obleko. Lega ni danes več v Ameriki. Tak časi žive danes le še v zgodovini.

Danes je popolnoma drugače. Ves svet je razdeljen in če bi šel kdo orati ledino, ki ni njegova, bi ga lastnik spodil z nje in pridelek, ki je bil pridelan na nji, bi pridržal za sebe.

Marsikdo misli, da je današnji farmar neodvisen človek. Kdor tako sodi, se moti. Farmar prideluje živež, a kupiti mora vse druge potrebščine. Danes ne pradejo, tkajo in izdelujejo oblek v farmarskih hišah. Farmar potrebuje razno orodje in stroje za obdelovanje svoje zemlje. Prodati mora svoj pridelek, da si nabavi potrebščine.

Delavci v mestih ali industrijskih središčih, pa naj bodo duševni ali ročni delavci, so pa še bolj odvisni drug od drugega kot farmarji. Marsikateri delavec, mogoče največ, še nima lastnega krova nad svojo glavo, ko pride od dela domov. Plačevati mora drugemu človeku najemnino, da stanuje v hiši.

Velike iznajdbe so spopolnile stroje in pomnožile produkcijo. Delo je bilo še bolj razdeljeno in ljudje so postali še bolj odvisni drug od drugega. Na pr. na vzhodu imamo dobro razvito tekstilno industrijo in v Chicagu so pa največje tovarne za izdelovanje obleke. Volna gre najprvo iz zapada na vzhod, da iz nje naredijo sukno, ki pride zopet v Chicagu, da izdelajo iz sukna obleko. Izdelana obleka se zopet razpošilja v druge kraje. Rudarji kopljejo premog, ki ga industrija v Chicagu zopet potrebuje, da proizvaja parno ali električno silo, ki zopet goni stroje. Kamor pogledamo, se prepričamo, da so ljudje odvisni drug od drugega. In če natančno pogledamo razmere v človeški družbi, se že takoj na prvi pogled prepričamo, da ne produciramo toliko, kolikor ljudje potrebujejo, kljub temu ko pa milijoni brez dela.

Ker so ljudje odvisni drug od drugega, ima vsak član človeške družbe neomajno pravico do dela. Ali ta pravica ne postoji, kajti če bi bila vpostavljena, bi milijoni pridnih delavcev ne bili brez dela. In zakaj ni vpostavljena ta pravica? Produkcijaka sredstva so privatna lastnina človeške družbe. Ravno tako je tudi z mnogimi naravnimi zakladi. Potrebščine se ne producirajo in razdeljujejo zaradi tega, ker jih ljudje potrebujejo, ampak produkcija in razdelitev blaga se vrši zaradi profita.

V tej površno izdelani sliki je povedano, da ima vsak človek pravico do dela, da ta pravica še ni vpostavljena in navedeni so vzroki, zakaj ni vpostavljena.

Kaj torej? Ako vemo, da nekaj ni izvršeno, kar bi moralo biti izvršeno, ker to zahteva zakon samohranitve za človeško družbo in poznamo tudi vzroke, ki to prepre-

čujejo, tedaj je za človeško družbo jasno kot beli dan, da mora te vzroke odpraviti, ako hoče ohraniti sama sebe in vpostaviti pravico do dela, ki potrebna za obstoj človeške družbe.

SLIKE IZ NASELBIN.

Bishop, Pa. — V nedeljo dne 19. t. m. so se pri nas spili črno-poltni, pri čemur je bil eden ustrelen iz samokresa in trije drugi so bili odpeljani v bolnišnico, od katerih je den podlegel ranam. Vzrok krvavemu pretepu je bila preobilo zavzeta pijača.

Nesreča je zadela br. Joe Rožanca, prednika društva št. 203. Od dne 23. do 24. t. m. zvečer mu je požar uničil stanovanje. On se je nahajal med požarom v Libraryju, Pa. Tako je uničeno njegovo precejšeno stanovanje, ki si ga je postavil s pomočjo trdo prisluženega denarja. Vse ima sedaj uničeno. Vzrok požara ni znan. Svojo nesrečo bo toliko huje občutil v sedanjih velikih brezposelnosti. — Mike Kočvar.

West Allis, Wis. — Članom društva Združenje št. 104 SNPJ kakor ostalemu članstvu jednote naznanjam, da je nemila smrt ugrabila iz naše srede br. Antona Mansar po dolgi in mučni šestletni bolezni. Umrl je dne 18. marca ob 4 uri popoldne v krajni bolnišnici za živčno boleznijo. Pokopali smo ga dne 22. marca po katoliških obredih na Galy Kros pokopališču.

Pokojnik je bil rojen leta 1894 na Dolejskem v fari Stopičev, vas Čerovec in ni imel tu nikakih sorodnikov. Naše društvo mu je izkazalo poslednjo čast. Bil je mirnega značaja in dobro znan med rojaki v okolici.

Kako potrebno je podporno društvo, se najbolj pokaže ob slučju take nesreče, zato apeliram na rojake, ki še niso pri podporni organizaciji, da pristopijo k SNPJ. Posebno se pozivljajo rojake v West Allis in okolici, ker tu smo pred kratkim ustanovili podporno društvo in se vsakemu brez posebnih situacij omogočen pristop.

V imenu društva se zahvaljujem vsem udeležencem pogrebnega hrata, posebno pobratim J. Benizem, M. Stancarju in J. Magistru, ki so nam postregli z njihovimi avtomobili ter našemu pogrebniku F. Ermpen. Pokojnemu bratu pa želimo mir. — Jacob Oblak, predsednik društva.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Glencoe, O. — Zadnji mesec je v naši naselbini obolelo precej prebivalcev za špansko influenco, ki pa je sedaj že počela pojenjati.

Takovniemu škrtu bi priporočil, naj bi ne delal pomot, kot je to storil v mojem zadnjem dopisu št. 73 Prosvete, ko sem pisal, da so se Slovenci razšli iz naše naselbine in ni tu več kakor 28 moških Slovencev. Socialistični klub ne šteje 28 članov, kar bi sicer želeli. Šteje jih dve tretjini manj. Kdor je čital moj zadnji dopis, naj vzame to na znanje. — Nace Ziemberger.

Naches, Wash. — Že preteklega leta je nek dopisnik v Prosveti povedal, da so prostori gl. n. rada SNPJ premali in ne odgovarjajo potrebam. Dne 6. marca se je zopet oglašil neki brat in me pripovedoval, kako se mu je godilo na posetu v Chicagu, ravnotako povedal, da so prostori premali.

Mnogo članov naše jednote je bilo že na gl. uradu v Chicagu, zato bodo prav lahko sodili po svoje, ali so prostori zadostni za poslovanje take organizacije. Nekateri se sicer ne brigajo mnogo zato in če posetijo Chicagu, jim je toliko kot onem Martinu, ki je posetil Zagreb. Vračajo se sicer s lepimi opaskami, ne da bi povedali ali je kaka stvar koristna in potrebna.

Lepo bi bilo od teh obiskovalcev, da bi tudi malo pogledali v "knjižnico", kadar pridejo v Chicagu, v kateri je menda vse prazno. Tedaj bi kmalu odnehal s takimi lajavami. V štirih letih obstanka je Književna matica izdala dve knjigi, to je "Zaje-

dalec" in "Zakon Biogenezije". Člani jednote naj nikdar ne polagajo kakih važnosti na take izjave, kot jih poda kak obiskovalec Chicaga in gl. urada. Ali se bo kdaj opazila zadostna potreba rekonstrukcije poslopja gl. urada? Glavni odbor naj v tej misli preretava to zadevo. — Matt Kozel.

Pleasant Vally, Pa. — Blizajo se težki časi za delavstvo, ki se mora medsebojno navduševati in si pomagati, da ne pade v jama, katero je zanj iskopalo združeno podjetništvo. Seveda je vse od delavcev, posebno od organiziranih rudarjev odvisno, če bo služila njim od kapitalistov iskopana jama. Od njih je odvisno, če bodo sprejeli pogoje, vailjevane od podjetnikov.

Leta in leta so organizirani rudarji ustvarjali močno organizacijo in ravno tako so se podjetniki pripravljali že dolgo časa, da bi jim jo razbili, zato bo treba skrbne čujčnosti, ako posmo pasti nazaj za desetletja. Dolžnost vsakega delavca, ki dela in more, je, da pomaga drugim sodelavcem, ki so že dalj časa na stavki in jim bo nemogoče dalj vztrajati. Če ne bo trdne solidarnosti med nami, se je bati poloma.

V slučaju, da bodo organizirani premogarji poraženi, bo tem hujši udarec tudi za neorganizirane premogarje. Da pa do tega ne pride, je naša dolžnost, da jim pomagamo, da ne bodo omagali. Pomagamo lahko s tem, da prirejamo veselice v ta namen po naselbinah ter čiste preostanke pošiljamo na predsednika jednote br. Calkarja v pomoč naših izprtih sobratov. Pokažimo s tem, da smo tudi mi, neorganizirani premogarji na njihovi strani. Tudi mi bi bili radi že pred leti organizirani, toda premagani smo bili od onih, ki se niso zavedali, da smo vsi enaki. Torej, da ne bodo premagani organizirani premogarji, storimo vse kar je v naših močeh, da jim v sili prikočimo na pomoč, v čemur bo mo pomagali neposredno sami sebi.

Naše društvo Slovenija bo dne 22. aprila priredilo v ta namen veselico, o kateri pa bo več poročano v sredini številki pod naslovom "Igre, koncerti in plesne zabave".

O delu v naši naselbini nimam kaj dobrega poročati. Sam ne dojam že 17 mesecev valed dolgotrajne bolezni. Kot alihim od drugih, je uvedeno čimdalje hujše izkoriščanje nad njimi. Koliko časa bo trajalo to trpljenje, bo pokazala bodočnost. Po mojem mnenju mesec ali dva, lahko pa tudi vedno, kakor bodo delavci sami hoteli. Pridite vsi dne 22. aprila. — Jernej Kozelj.

Barberton, O. — Svetovni kapitalizem, dasi močan, se vendar pričenja v nekaterih delih te zemeljske oble rušiti in razpadati. Kar je gnilega mora puč razpasti, saj tako zahteva narava sama, to je evolucija. Narava je pošena in pravična, to moramo priznati vsi, saj živimo od nje in ona nam daje pogoje do življenja. Narava je pravična in gorje tistemu, ki jo zlorablja. Izkoriščati moramo naravo, ker drugače bi ne mogli živeti, toda to izkoriščanje spreminjati v zlorabljanje, to je grešenje proti naravi. Samo en slučaj vzemimo, kako se narava zlorablja. Če se ga človek "navleče", tedaj je že grešil proti naravi in je zato kaznovan z glavobolom ali drugimi neprijetnostmi, ki jim pravimo maček. Drevo, ko doseže enkrat svojo starost, se prične sušiti in umrati, toda ne pade naskrat, počasi hira in razpada, dokler ne napravi prostora drugemu mlademu drevesu, morda lepšemu, katerega narava postavi brez kakih preglavic.

Tako deluje narava, njene zahteve so, da se umika staro pred mladim in gineva vse nepravdo in gnilo, da dela prostor svetlemu in zdravemu. Naravni razvoj umika red, razumstvo in zdržuje v človeštva, živalstvu kakor rastlinstvu. Srečen bi torej moral biti vsak, ki bi sledil zakonni evoluciji. Ali pa je temu tako? Če se vprašujemo, pridemo do zaključka, da ne.

Svetovni kapitalizem je preudaren, vendar ima preveč grabežljive roke po naravnih zakladih, do katerih smo upravičeni vsi zemljani in ne s samo počica ljudi. Toda narava sama na to deluje in kakor pokoneča staro, nekoristno drevo tako bo pokončala svetovni kapitalizem.

V sv. pismu starega veka najdemo, da je angel gospodov poglaval prva dva človeka Adama in Evo iz raja z besedami: "Počita in služita si svoj vsakdanji kruh v potu svojega obraza." Mučimo se potomeci prvih zemeljskih bitij po črni zemeljski obli, če računamo po sv. pismu; vsi. Tudi mi nismo brez gospodov, da nam ukazujejo, kaj sinemo in kaj ne smemo. Diktatorstvo vlada vsespovsod, dočim sta prva dva človeka živela brez tistih, kajti sv. pismo pravi, da jih je gospod popolnoma prežil in se s svojo dolgo brado sklonil na zemljo šele, ko sta Kajin in Abel postala pretepača. Gospod ni imel zadostne kontrole nad njima in tako je mogočnejši ubil šibkega.

Naša vera kakor menda vse druge trdi, da je neko nevidno bitje nad nami, ki vlada nad vsimi narodi, sedaj z vsem razvajenimi. Pred davnim, ko je bila še le peščeni ljudi na svetu, ni mogel kontrolirati zemeljskih bitij, kako naj torej danes kontrolira milijone in milijone. Ker je ono nevidno bitje v resnici narava, zato je vse pod kontrolo njenega zavajanja, ki je v resnici veden. In kakor je nekoč prepeljal angeli gospodov prva človeka v znoj in trpljenje, tako bo nekega dne narava prepeljala črne poge diktatorstva, ki teži nad ljudstvom. To se sicer ne bo zgodilo danes ali jutri, gotovo pa je, da bo enkrat podlegla temu na vsem svetu in bodo nastopili dnevi svetlobe.

Zakon evolucije je neizprosni in dokler ne bo izvršil, da bomo uživali vsi enako, do česar smo upravičeni, se bo še vedno zoperstavljal duhovščina s svojimi protisvaki napredku. Diktatorstvo, hinavščina, grabežstvo, surova zagriženost in vse to, ki prihaja v veliki meri iz črnega Rima, bo enkrat izgubilo iz te solzne doline v blagor vsemu človeštvu.

Evolucija deluje in tega ne bo do prepredili vsi kutarji Rima ali ozmanjevalci drugih ver kot ne razsvitli človeški razum s vsemi svojimi pomočniki. Do čitvi, kakorino izhaja od njih, se ne obračajo ljudje še imajo kolektivni razum. Najbolj jih pa obdružuje pisanje ljudi, katerim je znan položaj delavstva kakor španaka vas, ali pa dolga "klobasa" kakih še stankrajških privržencev. Sicer pa naj delajo po svoje, želimo jim, da še nadalje tako delujejo, saj njih trud je zamen in se sli kakor hitanje z glavo ob steno. Narod se je zavedel in se zaveda, zato se obrača proč od njih. Kako pa bi se ne zavedal, saj posebno v zadnji vojni je imel dovolj preizkušenj, da je vse skupaj samo slepilo. Pajzavost prav nič niso občutili svetovne vojne, nikakih brig niso imeli, temveč je bila vsa njihova skrb samo, kako bi se dalo od ljudi človek nakolektati v čast božjo. Če jim človek ni ničesar dal, tedaj so ga seveda nahranili s ničvrednim človekom. Kako bi torej človek ne prišel do spoznanja, da duhovni sami podirajo svojo zgradbo, ki je bila človeštva le za zasluževanje. Ljudje spoznavajo zmoto, v kateri so živeli in se danes deloma žvi ljudstvo, zato toliko bolj pozdravljajo vzhajajočo zarjo svobode in prostosti.

Bliza se čas, dasi počasi toda z odločnostjo, in ako nam bo narava dopustila življenje do gotove meje, bomo videli, kako se bosta Rim in svetovni kapitalizem skupno z drugimi cerkvami zrušila v prah. Zrušene bodo verige suženjstva in blagor bodoči generaciji, ki bo gledala resnici v obraz. — Frank Boh.

Chisholm, Minn. — Bral sem Furlanov dopis, v katerem pravi, da smo Slovenci pri zadnjih občinskih volitvah ustrčili kozla. Res je tako, toda pomisljmo malo, kdo je bil v tistem taboru, od koder so ga najbolj streljali. Čudno bi bilo, da bi mogli na tak način izvoliti kakšnega slovenskega kandidata, saj toliko kritike čez člen v verigi razvoja človeškega vsakega, ki je bil ali je namerna sli med Slovenci kandidirati, če banja zelo podobna njeni neanderthalu ni bilo. Jaz sam sem bil (takrat) luhonji iz Nemčije in kandidiral za občinskega odbornika, valed tega velike važnosti za učeka, nominiran od socialistične njake. Lohanja je bila poslana v stranke, kar se je pa menda do London sredi februarja t. l.

planiku čudno zdelo in se je bržkone šele šel vpraševati, kaj je to socialistična stranka.

Kot socialistični kandidat moram reči, da sem bil še pri vseh drugih narodnostih primeroma upoštevan, toda ravno pri Slovencih sem zadel na velik odpor, kajti napaden sem bil na vsakem zborovanju.

Goforniki so pozvali pri shodu občinstvo, naj si nominira kandidata in zgodilo se je, da so bili nominirani rojaki Mahne z 68 glasovi, Maurin s 43 glasovi, Jaz pa s 7 glasovi. Torej je dobil Mahne največ glasov in bil kandidiral tudi za njihov tabor, v katerem so hoteli, da bi kandidiral za "trusteeja". Drugi Slovenci iz van njihovega tabora, ki nas je bilo 75 odstotkov smo bili enega mnenja, da jim pustimo odprto pot in študirali smo, zakaj bi bilo bolje, da bi bili kandidati za pisarja ali svetovalec. Sprevideli smo, da imamo bolj priliko izvoliti ga za pisarja in postal je za to kandidat. Nato je bilo treba iti na agitacijo. Jaz sem resigniral, dasi stranka, ki me je postavila kot kandidata, ni bila s tem zadovoljna. Odstopil sem zato, da bi se ne cepili glasovi rojakov in bi tako izvolili vsaj enega Slovence, kot se je ališal glas izmed našega občinstva.

Mislil sem, da bomo začeli s skupno agitacijo za enega kandidata kakor se je govorilo in sklenilo na zborovanju, da kandidata, ki ga zberemo enoglasno izvolimo, ne ožiraje se, če je bil kdo kdaj jezen na njega ali ne. Opustila naj bi se vsaka osebnost in tako bi bili gotovi, da ga izvolimo, kot so govorili povedali. Občinstvo je bilo v splošnem zadovoljno, ne pa tako mal tabor, ki ni nikakor verjel, da je Mahne nominiran. Bili bi radi da bi bili nominiran Maurin, zato so hoteli, da gre še na glasovanje in šlo je enkrat, dvakrat in trikrat, da je Mahne dobil čezdalej več glasov.

Njim ni bilo to po volji, zato so pričeli s "streljanjem kozla". Poslal so med občinstvo ljudi, da agitirajo proti večini, oz. proti Mahnetu, kar je tudi pomagalo da nismo izvolili nobenega slovenskega kandidata, dasi imamo v tej naselbini od 750 do 800 glasov. Naš kandidati ni potreboval pri zadnjih volitvah niti toliko glasov, da bi bili izvoljeni, toda kdo je kriv? Kdo drugi kot oni, ki so pričeli proti njemu agitirati? Danes tako radi razbijejo v velik neslogi Slovencev. Pri vsakem zborovanju vsa bila s Mahnetom napadana od nasprotnega tudi slovenskega tabora, kako se torej moremo nadejati, da bi bili volili Mahnet?

Furlan pravi, da so nam nasprotni kandidati dokaj zvit in dobro vedo, kako je proti nam treba nastopati. Res je to. Oni najamejo ljudi, ki znajo delati med nami zmošnjavo in razdor, da rojaki v najhujšem času pozabijo, da je ravnotekrat največja potreba, da se drže skupaj. Dopisnik morda ne ve, ali nbe vedeti, da so skupno s slovenski delavci prizadeti tudi drugi delavci, ki ravnotako občutijo kopito sedanje administracije, zato moramo iskati stike z njimi, kakor jih iščejo oni z namini. Če tega ne verjame, naj vsaki iskat stike z njimi in prepričal se bo, kako morajo delovati in se združevati delavci vseh narodnosti, bodisi to pod sedanje administracije ali kadarkoli. Naš glavni cilj vseh mora biti, da se otresemo brezmejnega izkoriščanja, po čemur hrepčujemo že toliko let.

Drugo, o čemur piše naš rojak glede Narodnega doma, se popolnoma strinjam z njim in želim, da bi se tukajšnjim rojakom porodila enaka misel ter bi dobili veselje do prepotrebne doma. Delujmo na to, da bomo imeli lasten dom še prej kot se bo pisalo leto 1924, ker to bi bil vzgled naselbini in ponos našemu narodu. — Joseph Ule.

Nov člen evolucije najden. Sydney, N. S. W., Avstralija. — Pred kratkim je bila tukaj izkopana lohanja primitivnega avstralkega prednika. Profesor J. I. Hunter z univerze v Sydneyu, ki je lohanjo preiskal, poroča, da se način izvoliti kakšnega slovenskega kandidata, saj toliko kritike čez člen v verigi razvoja človeškega vsakega, ki je bil ali je namerna sli med Slovenci kandidirati, če banja zelo podobna njeni neanderthalu ni bilo. Jaz sam sem bil (takrat) luhonji iz Nemčije in kandidiral za občinskega odbornika, valed tega velike važnosti za učeka, nominiran od socialistične njake. Lohanja je bila poslana v stranke, kar se je pa menda do London sredi februarja t. l.

(Federated Press.)

Iz tega vprašanja se morda raz-
vije zanimiv legalni konflikt, ki
bo za sodnike in znanstvenike
bude na prvi sločaj te vrste ni-
svetu.

Trupli dvojčkov se nahajata
pogrebniškem zavodu John
Chastice, 3440 W. 26th St., kje
čakata na odgovor očeta iz Čehoslo-
vakije.

Berlin, 31. marca. — Nemški zbornica je večeraj sprejela resolucijo, s katero odklanja nove zahteve zavezniške reparacijske komisije in odobrava stališče Wirthsa, ministrskega predsednika, ki je proti sprejemu zahteve. Resolucija je bila sprejeta z 24 glasovi proti 81. Večinski socialisti in komunisti so se vzdržali glasovanja.

"Členova gospodstva predsednika" je pisal predsednik dne 2. novembra predsednika Tafa v Valahu vojnega delavkega zbora: "Zahvalim se Vama za ugodnost z dne 30. oktobra. Večja sem se posvetoval z vojnimi tajnikom o preiskavi delavkega razmerja na Portoriku in zaradi tega mislim, da je pametno, ako se odloži preiskava za toliko časa, da se doseže popolno in uspešno sodelovanje, ker vojni departament dela priprave, da aranžira preiskavo posebnega značaja."

To je bil zadnji udarec proti preiskavi industrijskega izkoriščanja napol izstranske delavce.

V skrajni sili je Garfield pokli-
cal operaterje in zastopnike ru-
darjev v Washington in iz tega
sestanaka se je 25. septembra
1917. rodila druga pogodba, ki j
povišala rudarjem mezdo. Delav-
ci z dnevno mezdo so dobili \$1,4
priboljška, delavci od tone pa do-
set ventov in delavci na "jardu"
15 centov za takozvano mrtvo
delo.

Operatorji so takoj zahtevali
da jim vlada dovolj povišati co-
ne premogu, da pokrijejo "stro-
ške povišane mezde". Garfield-
govorni komislar, je uvedla dovol-
til in operatorji so 1. novembra

Bo. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Lašni premogarnji pa niso od
jenjali. V februarju 1919. so v
sešli v Indianapolisu okrožni
predsedniki rudarske unije in
stanovili odbor za taktiko. Ta o
bor je takoj sestavil zahteve z

pošiljam v vse kraje širom Zdr-
ženih držav. Prekajene klobase

0000000000

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jacka na suhem in na morju.

Angleško spisal R. L. Stevenson.
Poslovenil J. M.

(Dalje.)

Četudi se je nahajala moja mati v velikem strahu, včasno ni hotela privoliti v to, da bi vzela s amo en vinar več, kakor ji je šlo in se tudi na noben način ni hotela zadovoljiti z manj. "Davno se ni sedem", je ngovarjala, "poznam svoje pravice in jih tudi hočem imeti." Sedaj se je nasenkrat začel kratek, debel glas piščalke, ki je odmeval daleč na okoli. To je pa bilo dovolj za naju dva in več kakor dovolj!

"Vzamem, kar imam", je rekla in skočila na noge.

"Jaz pa to-le, da bo račun poravnani", sem dejal in pobral avsenj.

V naslednjem trenutku sva že tipala po stopnicah dol, pustivši gorčo svečo pri izpraznjenem kovčegu; hitro sva odprla vrata in zbežala. Niti za trenutek prekamla nisva odšla. Megla je hitro izginjala in mesec je že popolnoma jasno svetil po gričih na okoli; samo na dnu doline in okoli gostilne se je še vlekla tanka megla, ki je zakrivala prve korake našega boga. Mnogo prej kakor na pol pota proti morju, zelo malo ohten vznožja griča pa sva morala dospeti v polno mesečino. In to se ni bilo vse; na naša ušesa so že udarjali glasovi hitrih korakov in ko sva se ozirala v ono smer, sva zapazila neko luč, ki se je zibala sem in tja, se vedno bolj bližala in prišla, da je eden izmed prihajalcev nosil svetilko.

"Dragi moj", je rekla mati naprej. Meni prihaja slabo." nasenkrat, "vzemim denar in tečem. Sedaj bo gotovo konec obeh, sem si mislil. Kako sem se jezil nad strahopetnostjo asosedov, kakako sem grajal mater zaradi njene poštenosti in njene natančnosti, njene prečiščenosti, njene nedolžnosti, njene oslabelosti. Na srečo sem se nahajal davn pri njem, mostu, in ker se je opotekla, sem

ji pomagal do roba brega, kjer je vzdihnila in se zgrudila na moje rame. Sam ne vem, kako sem se slabo obnesel; vendar se mi je posrečilo prilesti jo po bregu dol in nekoliko pod obok mostu. Dalje ni šlo, kajti most je bil nizek in nisem mogel storiti drugega, kakor splaziti se pod njega. Tukaj sva morala ostati moja mati skoro popolnoma izpostavljena, obadva pa komaj streljaj daleč od gostilne.

V. POGLAVJE.

Slepcev konec.

Moja radovednost pa je bila večja od moje bojazni in zaradi tega nisem mogel ostati tamkaj, temveč sem se zopet splazil nazaj na breg, kjer sem se skril za grmom in lahko videl na cesto pred našimi vrati. Komaj sem se ustanočil v tem novem položaju, že so prišli prihajati sovražniki; sedem ali osem jih je teklo po cesti in prvi izmed njih je nosil svetilko. Trije so tekli skupaj roko v roki in celo skozi meglo sem spoznal, da je bil srednji izmed te trojice slepi berač. Naslednji trenutek pa me je prepričal, da sem imel prav.

"Dol z vrati!" je zakričal.

"Da, da, gospod," sta odgovorila dva ali trije in planili so proti "Admiralu Benbowu", oni z lučjo pa za njimi; takoj nato sem videl, kako so se ustavili in tiho pogovarjali, kakor da bi bili presenečeni, da so našli vrata odprta. Vendar je bil odmor kratek, kajti slepec je zopet dajal povalja. Njegov glas se je glasil glasneje in višje, kakor da bi bil izven sebe od jeze in besa.

"Noter! Noter! Noter!" je vpil in preklinjal, ker so se obotavljali.

Štiri ali pet mož je takoj ubogalo, dva pa sta ostala z mogočnim beračem na cesti. Nastal je premor, nato pa se je začel krik iznenadenja in nek glas je zaklical iz hiše:

"Bill je mrtev!"

Slepca pa jih je začel preklinjati zaradi njihove poštenosti.

"Preiščite ga, vi lenuhi, ostali pa navzgor in nad kovčeg!" je vpil.

Slišal sem jih kako so ropotali po naših starih stopnicah, tako

da se je morala tresti vsa hiša od tega. Takoj zatem so se vnovič čutili glasovi začudenja; okne kapitanove sobe se je ob glasnem živketanju razbitega stekla siloma odprlo in nekdo se je sklonil v mesečini čezeni in nagovoril slepega berača na cesti.

"Pew," je zaklical, "prehiteli so nas. Nekdo je premetel kovčeg vse križem."

"Ali se nahaja tam?" je zarjul Pew.

"Denar je tukaj." Slepce je preklel denar.

"Flintov zavoj menim," je kričal.

"Nikjer ga ne vidim," je odvrnil mož na oknu.

"Poglejte vi tu-spodaj, če se ne nahaja pri Billu!" se je drl slepec.

Pri teh besedah je prišel nek drug mož, najbrže oni, ki je ostal spodaj, da preišče kapitana, k gostilničkim vratom. "Bila so že preiskali," je dejal, "ničesar več ni tam."

"To so ljudje iz gostilnice — ta deček! Iztaknem mu oči!" je rjul slepi Pew. "Pred trenutkom so bili tu in vrata so bila zapahnjena, ko sem jih skušal odpreti. Razkropite se na vse strani in poiščite jih!"

"Res je tako, pustili so se go-rečo luč!"

"Razkropite se, fantje, in poiščite jih! Dobro preiščite celo hišo!" je ukazoval Pew in tolkel s svojo palico ob cesto.

Po teh besedah so v naši hiši vse premetali, s teškimi koraki so tekali sem in tja, premetavali pohištvo in vlamljali, da je odmevalo po skalovju, nato pa so prišli drug za drugim iz hiše ter sporočili, da nas ni nikjer. Ravno v tem trenutku pa se je začelo v noči isto žvižganje, ki je tako prestrašilo mojo mater in mene, ko sva štela denar mrtvega kapitana. Mislim, da je bilo to nekako znamenje od griča proti sebi; in sodeč po vplivu, ki ga je imelo na roparje, znamenje, ki jih je sposlo na bližnjo nevarnost.

"To je zopet Dirki!" je rekel eden. "Dvakrat! Oditi bo treba, tvari!"

(Dalje prihodnjic.)

spol prav tisti hip, ko sta stopala Stavrogin in Kirilov akosi vrata. (Jste bupouhne)

"Zetakej!" je dejal Kirilov. "To je dobro. Stopite noter."

"Kaj ste govorili, da stenujete sami?" je vprašal Stavrogin, videč na mostovju nastavljen samovar, ki je že pomalem vrel.

"Tako je dosti videli, s kom živim," je zagodrdjal Kirilov. "Kar noter."

Kakor hitro so bili v sobi, je Verhovenski potegnil iz šepa anonimno pismo, ki ga je bil vzel pri Lembkeju, ter ga položil pred Stavrogina. Vsi trije so sedli. Stavrogin je molče grebral pismo.

"Nu?" je vprašal potem.

"Ta nepridiprav stori, kar piše," je pojasnil Verhovenski. "Ker je v vaši roki, povejte zdaj, kaj naj storim. Verjemite mi, da pojde že jutri k Lembkeju."

"Nu, naj gre."

"Kako, naj gre? Posebno, ko se je lehke ogniti."

"Motite se, od mene ne zavisi. Pa mi je tudi vseeno; meni ne žuga z ničemer, temveč edino le vam."

"Vam tudi."

"Ne mialim."

"Toda mogoče vam drugi ne priznava, ali res ne razumete. Čujte, Stavrogin, nehajva se loviti za besede. Mar vam je žal denarja?"

"Denarja je potreba!"

"Brespozojno; dvatisoč ali minimum pol-drugi tisoč rubljev. Dajte mi jutri ali kar danes ta denar, pa vam ga spravim jutri zvečer v Petrograd, kamor sam tišči. Ako hočete, z Marjo Timofeevno vred — tega ne posabite!"

Nekaj povsem zmedenega je bilo v njem; govoril je skoraj neprevidno, besede so mu uhajale, ne da bi jih premišljal. Stavrogin ga je začudeno opazoval.

"Marje Timofeevne nimam za kaj pošiljati stran."

"Mogoče sploh ne marate," se je ironično nasmešnil Pjotr Stepanovič.

"Mogoče sploh ne maram."

"Z eno besedo; bo denar, ali ga ne bo?" je z jemo, nekam oblastno nestrpnostjo kriknil v Stavrogina.

Ta ga je resno pomeril.

"Denarja ne bo."

"Ej, Stavrogin! Vi nekaj veste, ali pa ste že nekaj storili! Vi ga lomite!"

Njegov obraz se je skrivil, konci ustnic so mu vzdrgetali; zdajci se je zasmeljal s čisto brezmiselnim in brezveznim smehom.

"Saj ste vendar dobili od svojega očeta denar za posnovo," je mirno pripomnil Nikolaj Vsevolodovič. Maman vam je izplačala šest ali osem tisoč za Stepana Trofimoviča. Kar iz svojega plačate tistih poldrug tisoč rubljev. Sit sem plačevanja za tuje stvari; neprijetno mi je, že tako sem mnogo izdal..." se je zasmehnil sam svojim lastnim besedam.

(Dalje prihodnjic.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Tatica iz navade je Ivana Krivina. Zaradi tatvine je bila še 13 krat predkaznovana in v zaporu je presedela že 19 let. Sedaj je dobila pred ljubljanskim poroto zopet dve leti ječe, ker je ukradla svojemu gospodarju perilo, čevlje in obleko.

Umor orožnika Mayerja se je obravnaval pred celjsko poroto. 47letni orožniški stražmojster Peter Mayer je bil doma v Kanalu pri Gorici. Dne 7. januarja pa ga je pri izvrševanju poklica dohitela smrt. Zgodilo pa se je to tako-le: Franc Varlec, 21letni posestnikov sin iz Biatnega pri Brezjah je bil poklican k vojakom. Na poti je skočil z vlaka ter pobegnil. Skrival se je nato doma. Dne 7. januarja pa ga je izledil orožnik Mayer. Varlec je skušal tudi to pot ubežati, toda Mayer ga je dohitel ter uklenil. Na poti sta srečala očeta Martina in bratrance Josipa Varleca Podgorkega. — Vsi trije so prosihi nato orožnika, naj odpelje aretirance še na njegov dom, da se pokrepča za daljino pot. Mayer je prošnjim ustregeter odpejal Varleca na njegov dom. Tam ga je razklenil, da je mogel jesti. Mayer je sedel v hiši ter se pogovarjal z aretirancevim očetom. Med tem pa se je odločil Varlečev brat Jože za umor orožnika ter pridobil za to še vse druge, tako svojega pajdaka Cerjaka in Kostanjaka, Levstika in Križančiča. Ko se je Franc najedel, je dejal Mayer, da ga ne bo uklenil, če bo miren. Nato ga je pozval, naj odide z njim, sam pa je stopil prvi skozi vrata. V tem hipu pa ga je Varlec od zadaj krepko objel čez roki in puško. Josip Varlec in Kostanjek sta nato navadila na Mayerja z vinjeki ter ga sekala po glavi. Ko je Franc Varlec izpustil Mayerja, je truplo padlo na tla, divjaki pa so se naprej sekali po glavi ter bili z nogami po telesu. Vsa soba in veža sta bili pobrizgani od krvi. Levstik in Križančič sta čakala med tem v veži, če bi se prvi napad ponovil. Ko so Mayerja ubili, so se umili ter preoblekli. Varlečev brat pa je moral očistiti hišo. Mrtvo truplo so slekli ter pobrali puško, oro in umazano. Vse so odpejali truplo poldrugo uro daleč v Dobrovoški gozd, kjer so ga pustili za nekim hrastom. Truplo je našel neki Harapin. V tek enega tedna so aretirali brojni vseh sedem zločincev. Brat Franc in Jože Varlec sta umor priimila. Tudi Kostanjek je priimil, da je vedel o pripravi za umor. Zelo obtežljivo je izpovedal za vse bratrance Josip Varlec Podgorški, ki je opisal podrobno, kako so padali udarci. Pravi, da je hotel orožnika rešiti, česar pa ni mogel izvršiti. Cerjak, Levstik in Križančič so zanimali vsako krivdo, čeprav so izpovedale priče posebno za Levstika zelo obtežljivo. Vsi obtoženci so bili pri obravnavi uklenjeni. Za razpravo je vladalo velikansko zanimanje. Porotna dvorana je bila nabito polna. Po dolgem posvetovanju so potrdili porotniki vprašanje krivde, nakar je obsodilo sodišče: Franceta Varleca na smrt na vešalih, njegovega brata Josipa Varleca, ker še ni 20 let star, na 15 let težke ječe, Josipa Kostanjaka na smrt na vešalih, Martina Cerjaka na 8 in Josipa Levstika na 6 let težke ječe. Josip Varlec Podgorški in Andrej Križančič sta bila oproščena.

Tri smrtne obsodbe. Posestnica Marija Perša je imela na svojem posestvu nekega Košarja kot ulitkarja. Njen mož je padel v vojni. Našla si je potem ljubimca v osebi nekega Muhliča, ki je bil dosti mlajši od nje. Košarjeva navzočnost je oba silno motila. Sklenila sta zato, napraviti ga s sveta. Najela sta v ta namen nekega Hojnika, ki je bil že 18krat predkaznovan ter mu obljubila

dobro plačilo, če ubije Košarja. Hojnik je na prošnjo pristal ter dne 1. avgusta 1921. Košarja zadavil. Najprej so prijeli samo Hojnika, Perša in Muhliča sta bila kot priči. Skoraj pa je Hojnik vse priznal, nakar so zapirli še Peršo in Muhliča. Pri porotni obravnavi dne 11. marea so bili vsi trije spoznani krivim in obsojeni na smrt na vešilih. Obsojenci so vložili ničnostno pritožbo.

Poneverjenje. Bivši poverjenik in blagajnik hranilnice v Ljubotmeru je poneveril hranilnici nad pol milijona kron. Poneverjeval je hranilne knjižice in si izplačeval denar. Živel je tako razkošno kakor kak baron. Obsojen je bil na dve in pol leta težke ječe.

Samomor. Beograjski trgovec Salomon Demajlo se je vrget pod brzovlak, ki mu je odtrgal obe nogi ter ga vlekel nato s seboj par metrov. Truplo je bilo čisto raztrgano.

Slepih invalidov šteje naša država 15 tisoč. Torej popolna bojna divizija.

Razne vesti.

Italijanska vlada podpira fašista, svoje "dobre" državljanke. Fašisti razgrajajo na svoj način tudi na Tivolskem, kjer je prišlo je večkrat do ostrih spopadov med domaćimi in fašisti. Kakor je videti, ne bo prišla nikoli k pameti ta nacionalistična zlega.

Ogromno bogastvo samostana. Iz Bergjeva v Rusiji poročajo, da je tamošnji slavi samostan izgubil svoje zaklade, ki so značali malenkostno vsoto tristo milijonov dolarjev. Samostan v Bergjevu je bil najbogatejši v vsej Rusiji, samo samostan v Kijevu mu je morda približno enačil. Danes so nastanjeni v njem ruski vojniki. Samo pet menihov se še nahaja v samostanskem združenju. Petnajst drugih so odpeljali v Černogovskaje, eno milijo in pol oddaljeno vas. Tam živijo kot skupna družina in v strahu in grozi, obdelovati morajo zemljo. Ali sta še kdaj šli kaj tako nezgodnega? Vse ostale menihe je teta samostana, ki so predstavljali lepo armado, so razgnali na vse strani. "Očedodolaj kija svetega Sergija, samnja se da v samostanski katedrali in najki predajo na njem. Svoje daje ga prebrigani menihi snaji, izborna izražati. Ta svetnik je delal velikanske čudeže, mnogo večje kot Jurika voda, ali pa katerakoli druga voda. Tudi Sergij je največ "ozdravljaj" hromce. Sploh se vsi ti čudotvorci z Juriko vodo vred specializirajo na zdravljenje pokvarjenih udov. Če sodimo po berglah imajo tu največ uspeha. Well, sveti Sergij je bil tudi tak kajon. Zdravil je

vse od vnetja trebušne mrene do vraninega prisada. Samo spolnih bolezni ni hotel, ker je bil preveč aramečljiv. In ignoranti ruski kmetje so nosili leto za leto svoje krvavo prisluzene rublje v nenasitno meniško blago. Samostan je bogatel, zlato se je kopičilo, kajti nad 100.000 romarjev ga je vsako leto obiskovalo in niti eden med njimi ni prišel prazen. Ljudstvo v Rusiji je trdno verjelo, da je sveti Sergij ubranil samostan pred Francozi leta 1812, ko je Napoleon udri v Rusijo. Ta razbojniški brolog je sedaj boljševiška vlada odpravila, menihe pa pognala delati, kar je nekaj čisto novega za nje. Samostan je vedno branivstop vojakom, danes so v njem nastanjeni izključno vojaki. Pač ironija usode. Tako mineva samostanska slava.

NA PRODAJ.

Leps hiša se proda blizu slovenske cerkve sv. Stefana. Dve stanovanji, eno s 5 sobami in drugo s 4 sobami. Plin, elektrika in kopališče. Zmerna cena. Oglasi se na: 1831 W. 22nd Place, Chicago, Ill. (Avvi)

PRODA SE

40 akrov čudnega farma, 20 akrov se nahaja v travnikih in drugih 20 akrov pa je pašnik. Proda se po dogovoru kakor kdo hoče, samo farma deluje vse živino in v vsem potrebne orodjem. Za pojasnila pišite na naslov: Nick Menninger, P. O. Box 146, Willard, Wis.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, kvas, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas kuhanje vedno in najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi stroko sodov, steklene in različne lonce, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po polni točni v vse kraje.

Frank Ogler, 4401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLER

4401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER

FRANK OGLER